

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

Július 31. 1. szám.

Mit akarunk?

Koronás királyok, hatalmas birodalmak ép úgy ismernek s követnek egy jelszót, mint a mindennapi élet munkásai, a létért való küzdelem harcossai.

Éz a jelszó: *Egyesült erővel!*

Egyesült erővel törekednek koronás királyok népeik boldogságára; egyesült erővel őrzik a birodalmak azt a hatalmat, melyet a világ területén egykor vérell és fegyverrel szereztek meg. Egyesült erővel munkálkodik az állam milliók javára; egyesült erővel dolgoznak a város polgárai a közjó érdekében. Egyesült erővel intézi sorsát a társadalom; egyesült erővel alapítják a különböző mezőgazdasági, kereskedelmi és pénzügyi vállalatokat.

Egyesült erővel kell hát az iparosoknak is harcolnia jelme javításán, jövője biztosításán!

Minden társadalmi, közeleti és közgazdasági rend megértette e jelszónak varázshatalmát s egyesülvén egy lobogó alá, megindította a harcot érdekeiért.

Egyedül, a száma és erőre különben olyan tekintélyes iparososztály volt az, mely a törvényben előírt egyesülésen kívül nem indított más, társadalmi mozgalmat, együttes erővel állván öt jogai és érdeke mellett!

Pedig a jelszó varázsát, az egyesült erővel folytatandó küzdelem szükségességét már régen érzik az iparosok is.

A küzdelem zászlóvivőjeül mindenekelőtt azonban *iparos szaktalpra van szükség*, mely fennen lobog-

tassa az iparososztály érdekeinek zászlóját.

Testületünk már régebben egyhangulag elhatározta, hogy az iparos érdekek védelmére, különösen pedig a pécsi iparoság érdekeinek és kívánatainak hathatós támogatására, a testületi és összetartozási érzet emelésére, a kölcsönös segítségadásra és érdekesség felkeltésére szaktalpot ad ki.

Az ige immár testté vált. A szaktalpot „*Iparosok Lapja*” címmel, a pécsi ipartestület hivatalos közlönyeként, *hetenkint egyszer* fog megjelenni 16 nyomtatott oldalon. Bevonni akarja az érdekkörbe az *összes ipartestületeket*, közlőlvén ezeknek beléletére vonatkozó, az iparoságot érdeklő eseményeket.

Ez a lap lesz az iparosok zászlóvivője. Az ő lobogója alatt egyesült erővel indul a harc az iparoság érdekeiért, hogy végre az ő szavuk se legyen pusztába kiáltó szó, hanem érje el célját, az iparosok jelenének javítását, jövőjének felvirágoztatását!

A lap minden számában lesz egy-két *iránycikk*, méltatva vagy bírálva — érdeme szerint — az ipar körébe vágó mozgalmakat, kormányrendeleteket, törvényjavaslatokat és *sürgőtte az ipartörvény revízióját*. Megbeszéli a régóta szőnyegen fekvő vám- és kereskedelmi szerződést s a mi a *magyar iparos sorsának jobbrafordulását* jelentené: az *önálló vámtérletet*, melynek eléréseért kitartóan fog küzdeni.

Célja épen az lévén, hogy *zászlóvivője legyen az iparoság érdekei-*

nek. bármely ipari szakmába vágó kívánalmat, melyek az *iparoság köréből* beérkeznek: közölni fog, a mennyiben a szaktársak okulására, felvilágosítására szolgálnak, szintugy *panaszokat, sérelmeket*, melyek felettes hatóság részéről követelnek el.

Az iparoság belső életének mindenkor *éber ellenőrzője, vezetője és tanácsadója* lesz az iparosok lapja. Épen ezért behatóan foglalkozik a *betegségely pénztárak* ügyeivel, a *munkásviszonyok javításának* kérdésével, a *munkaadó és ségél* közti viszonyok rendezésével minden erejével azon lesz, hogy a munkás-kérdés a rendes mederbe tereltesék és hazafias irányával az iparossegédek között nagy mértékben elterjedt téveszmék ellen harcol és *nem hallgat el semmit*, a mi visszaadás vagy ferdeség e részben tudomására jön.

Igazság és szőkimondis lesz jelszava; mindenben igazságot kér és mindenkor megrettenthetetlenül fogja védeni a zászlaja alá csoportosult iparosok érdekeit.

Kérdések és feleletek rovatában szakszerű ügyekben kellő tájékozást nyújt azoknak az iparosoknak, kik ügyesbajos, vagy vitás dolgáikkal felkeresik.

Állandó rovatokat tart a *munkaközvetítés céljainak*, „munkát keresők” — „munkát adók” cím alatt s minden számában *díjtalanul* közli előfizetői ily irányu megkereséseit.

Szakeikünket a *legjellegesebb szakemberek* írják, de elfogadjuk a *jó eszmé* bárkitől s szívesen vállalkozunk átdolgozására és közzétételére.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Pécs, Országút 5. sz.
az ipartestület épületében.

Előfizetési ár:

egész évre 8 korona
fél „ 4 korona
negyed „ 2 korona

sz.

Főelvünk: *tanulni, haladni a korral*, erre vezetni szaktársainkat s e lappal egy oly *összekötő kapcsolati* létesíteni az *ipartestületek tagjai* között, hogy szükség esetén, egyesített erővel való fellépésnél *szavunknak sulya, kívánalmainknak sikere* legyen.

És erre lesz is erünk, mert már a költő is megmondotta:

„Tudod mi az erő? *Akarat*,
Mely előbb, vagy utóbb, de
borostyánt arat.»

Tehát az *iparosoknak csak akarniok kell* és lapunk lobogója alatt borostyánt fog aratni, diadalra jut az iparosság érdeke!

Felőlős szerkesztőnek sikerült megnyernünk *Ballier Sándor* urat, a „Pécsi Figyelő” segédszerkesztőjét, a kinek a saját szolgálatában eltöltött díszes mult áll a háta mögött s ki tollának egész erejével mindenkor az iparosság érdekeiért fog küzdeni. Mögötte *szakemberek* alkotják a küzdelemre késés iról gárdát, kik az iparosság érdekeiért élvén eddig is, ezentul lapunkban tollal is fogják azért a diadalt ígérő harcot folytatni.

A lap árát, minthogy testületünk a *közjól* s nem az anyagi érdeke-

ket tartja a lapvállalattal szembe előtt, *oly alacsonyra szabtuk*, hogy a leegyszerűbb viszonyok közt élő szaktársunk is megrendelheti.

A lap előfizetési ára: egész évre 4 forint; negyedévre csak 1 forint. Oly ár ez, hogy a mennyit nyújtunk érte, az kamatok kamatjával százszorosan is meghaladja.

Az iparosoknak akarunk kezükbe adni iparos-lapot. Övéké lesz ez a lap teszt, mely az egyesült erővel megindult küzdelem vezetni fogja az iparosság érdekeiért s mindenkor jelszava lesz: *előre!*

Föl tehát, iparos szaktársak! Csoportosuljanak az *önök lapja*, érdekeik zászlóvivője köré, hogy az megindulhasson a küzdelemre és folytathassa a harcot törhetetlenül, *diadalt aratva* az iparosság érdekeinek!!

Iparos társainkhoz.

Korunk jellegéhez tartozik a társadalmi osztályok lazulása és azok érdekeinek ügyszólván eltiprása. Ez teszi szükségessé, hogy az iparosság, mint társadalmi osztály is, fokozottabb mértékben folgvegye a küzdelemet, hogy reá mutathasson azokra a sérelmekre, melyek ennek a tár-

sadalmi osztálynak boldogítását oly nagyon meglehezikik.

Ez az önfentartási tisztán volt az, a mely bennünket ennek az iparos lapnak a megindítására ösztönzött. Kell, hogy legyen egy lap, a mely tisztán az iparosoké. Ime, itt nyújtjuk önöknek az alkalmat, hogy az iparosság az a része, a mely önálló gondolkodással bír és ennek következtében képesítve is van nézeteit e lap révén érvényesíteni, — tessék mellénk sorakozni. Hisz főcélunk az eszmék tisztázása és a megtisztult eszmék terjesztése, a mely egyszerűsöd meg fogja mutatni a helyes irányt, a mely felé haladva, az iparos-kérdés a leghelyesebb megoldást nyeri, úgy az állam, mint a társadalom érdekében, a mi annál is inkább kívánatos, mely rendezetlen viszonyaink folytán oly előrehaladott társadalmi betegségeknek vannak, melyek ránk kénytelenül fenyegetik nemcsak a társadalmat, de az állam részére is a legnagyobb veszélyt rejtegetik magukban.

Mi iparosok már jó ideje tapasztaljuk, hogy társaink igen tekintélyes része, kik hivatalosunknál fogva ügyeink iránt érzett rokonszenvünké fogva közreműködnek ügyeink előbbre vitelében, mintegy megfertőzve vannak a szocializmus tév-tanaitól s ennek elvei szerint akarják ügyeink fejleszteni. Az államkormányton pedig, a mely irányukban folyton

Az „Iparosok Lapja” tárcája.

Nina haza jött.

Az „Iparosok Lapja” eredeti tárcája.

Kocsi állt meg a ház előtt.
Amolyan ruganyos, puha ülési hintó, melyen nem nagyon jár szégyen ember.

Körtés Ambrus, az öreg asztalosmester, hát nem is tartotta érdekesnek, hogy feltekintsen a gyalupad mellől, mely kintáll a műhely előtt, hogy az este hajló késő délutánon befeljezesse rajta mára kiszabott munkáját. Sőt jobban nekifékölt egy deszka gyalulásának, hogy ne is lássa az ékező urat, a ki bizonyára a nagy bérház más valamelyik lakójához jön látogatóba. Egyszerre azonban a felesége hangját hallotta, a ki a kútnál tisztított egy pár fej salátát a va-

esorúhoz. — Jésszus Máriám! Nina, én édes lányom! . . . Nina! . . . Nina! . . .

Öreg Körtés Ambrus nem akarta hinni a füleinek, a mit hallott; nem akarta hinni a szemének, a mit látott.

— Mamiácska! Én vagyok, édes mamiácska!

Idegenszerű, de mégis ismerősnek tetsző, édes, behelgő hang mondta ezt s Körtésné asszonyt egy karcsu, magas, előkelő urias ruhába öltözött fiatal hölgy fonta át a nyakán karjaival s csókolta majd a kezét, majd az ajkát.

— Apjuk! gyere már; nézd, haza jött a Nina!

Kiáltott Körtés uramra az öreg asszony s vitte a szép, az előkelő fiatal hölgyet kezénel fogva a műhely elől mozdulni sem tudó életépőpárjához. S a míg a szép, fiatal hölgy Körtés uramat is hasonló-

kópen megélelte, megcsókolta, a műhelyből előlépett egy fiatal férfi, izmos karjával hátrább parancsolva az ajtóba siető két-három nasszgyereket, a konyhából pedig kiszaladt felgyört ruhájában, a tűzhely tüzétől kipirult arccal egy fiatal asszonyka. Neki már nem kellett hívás: repült a karjai közé a jövővénynek, majd a fiatal férfi kello tisztelettel sietett azzal kezét szoritani.

Igen. Nina haza jött.

Haza jött Körtés uramék szép leánya, a ki már kis-korában szemefény volt az apjának, büszkesége az anyjának. Ezért nem is csodálták ismerősök, hogy a szép, az okos leányt nem fogták szülei a házi dolagra, meg varrásra, mint tettek Julecával, a kisebbikkel, hanem taníttatták, elhatározával, hogy urnak nevelik. Igazában csak Körtésné

a legnagyobb tartózkodással viselték, nem sokat lendít azok sora följavításán, a kik minden időben az államnak legbiztosabb oszlopát képezték.

Szerintem a szocializmus nem olyan eszme, mely az emberiség fejlődését, vagy haladását tűzte ki célul, hanem igenis, a szocializmus egy társadalmi betegség, melyet a társadalmi téren elkövetett helytelen intézkedések idéztek elő. Éppen azért mindazok, akik az iparosságát a szocializmussal akarják boldogítani, téves irányban haladnak, mert megtámadják az iparosságát önállóságukban, a mi bűn, és úgy az állami, mint társadalmi szervezet felbomlását idézi elő.

Ha a kormány több bizalommal lesz irányukban, úgy bizonyos, hogy az iparos-kérdés is előbb és helyesebben lesz megoldva. Mert mi iparosok koránt sem az ipar-szabadság, vagy a szabad verseny ellen vagyunk, hisz mi is tudjuk és érezzük, hogy a közszabadság az egyedüli, mely az emberiséget boldogítani van hivatva. Így vagyunk ezzel az ipar terén is. De vajjon — kérдем — szabadság-e a korlátlan szabadság? Legkevesebb, sőt annak az ellenkezője. És ez önműt ered, mert társadalmunknak egy része már nem viselkedik a demokratikus eszmék iránt olyan bizalommal, mint annak előtte, következőleg akkor, midőn még az

iparosság is arany-napjait élte hazánkban, nem is garázdálkodhatott olyan büntetlenül a mindent kihalasztó elem úgy az egyes, mint a társadalmi érdekekörben.

Addig tehát, míg ezeknek a szomorú állapotoknak gyökeres orvoslása bizonyos körök részéről a közszabadságok sérelmének tartatik, míg nem változnak meg a felfogások, addig nálunk iparosoknál nem változnak meg szomorú viszonyaik, hanem csak a jó ég tudja, hogy hová vezetnek.

Schmeleer Ferenc,
a pécsi parlart. elnöke.

Betegsegélyző-pénztári országos értekezlet.

Alig van összetakoltabb s a módosításra nagyon rászorult törvényünk az ipari és gyári munkások betegség ellen való biztosításáról szóló törvényéül. A szakemberek már az életbeléptetés előtt megjósolták, hogy e törvény e szentesített alakban nem fog beválni. A gyakorlat igazolta az előre felismert hibákat, melyek főleg három pontban domborodnak ki: 1. A pénztárak sokféle neme. 2. Költéses szervezetet igénylő igazgatás. 3. A pénztári ügyek elbírálásának a közigazgatási teendőkkel úgy is tülhalmozott elsőfoku iparhatóságok hatáskörébe való utalása.

A kerületi pénztárak már régeb-

ben felismerték, hogy a betegsegélyzési törvény jelenlegi határozásainál mellett a munkásoknak betegséghely való segélyezési ügye szüved. A pécsi kerületi pénztár ez év elején a sérelmek orvoslása céljából egy országos titkári értekezlet megtartását javasolta; mivel azonban ugyanazon időtáiban a nagyváradi pénztár egy kongresszus tartását hozta indítványba, a pénztárak véleménye a kettő közötti megoszlott.

A pécsi pénztár közbejöttével az országos iparegyesület vette kezébe az ügyet, s a f. hó elején 9 kerületi pénztár képviselőjét — előzetkeztetve hívta meg Ipestre, mely értekezleten megjelentek egy-egyelnél megmondták, hogy egy kerületi betegsegélyző pénztári országos értekezlet megtartását előadhatnának tartják. Az országos értekezlet f. é. szeptember havában fog Budapesten megtartani, mely értekezlet napirendjére a pécsi kerületi pénztár részéről a következő pontok kitűzése hozottát javaslatba:

1. Az 1891. XIV. t. c. 43. §-a, mint a mely a kerületi pénztárakra nézve semmi előnyt nem nyújt, töröltessek s e helyett a kerületi betegsegélyző pénztárak területén, hol több elismert jellegű betegsegélyző pénztár működik, az összes pénztáraknak egy szövetségi pénz-

asszonyom határozta el, de hát Körtés uram a házbéke kedvéért sohasem szólt ellene.

Egyszer azonban történt valami.

Az történt, hogy Nina egy este csak nem jött haza, hanem helyette érkezett egy levél. Alkban pedig el volt mondva, hogy Nina belátja, miszerint szegény szüleinek sok pénzébe kerül s mégsem fogja elérni az egyszerű otthonban, az asztalos műhely szomszédságában a szive gyágyait. Elmegy tehát. Fel abba a nagy városba, Budapestre, hol, a kinek szerencséje akad, könnyen boldogul. Ne keressék, mert ő onnan vissza úgy se jön. Legfeljebb egyszer majd haza jön látogatáshoz, ha már jól megy a sorsa.

És ha most haza jött. Tehát jól mehet a sorsa. De látszik is rajta. A ruhája finom, elegáns: ő maga csupa báj, csupa élet, szinte meg-

szegényíti a szegényes környezetet, melyet öreg anyja és apja nyugtának neki, meg a huga és ennek az ura, a derék, jó dolgos Nagy Ferenc.

S ha feszélyezi is őket a szép, az elegáns leány, az annál inkább vidám és jókedvű. Nem győzi szép szóval apját, anyját s közben Julcsához is van dicsérső szava.

— Milyen helyre egy asszony lettél, Julcsám! S aztán mily derék ember az arad, szinte irigylem a boldogságodat!

Itt mintha egy pillanatra eltűnék a jókedve; de a másik pillanathal már ismét beszél, kacag, nevet s még idét sem enged a két öregnek arra, hogy ők kérdezzenek tőle valamit.

Valamit, a mirol Körtés uram csak akkor mer beszélni életpárjával, mikor már a tiszta szóbanban

alszik Nina, ők pedig a másikkal üldögelnek még, előbb kiküldtven Julcsát meg az urát is, hogy most a műhelyben térjenek éjjeli nyugalomra.

— Háiba, csak nem a miénk többé, kezdi Körtés uram. Szép és nagyuri nő lett belőle, talán ott fenn Pesten meg se látja benünket.

— Dehogyan, édes uram. Hiszen látod, milyen jó a szive; mennyi mindent hozott ajándékkul a szünunkra. Ne sajnáljuk öt magunktól, ha boldog és jó sora van.

— Jó sora, jó sora . . . Hej! ha a szavama hallgatni volna, asszony! . . . Itthon is jó sora lehetett volna! Hiszen az van Julcsának . . . De te urat akartál belőle nevelni. Az is lett, de nem a szegény asztalosek jótáiból, hanem a saját akaratából. Szép is, kedves is, szerencséje hát könnyen

tárba való egyesülése kötelezőleg kimondassék s e szövetség célja adminisztratív ügyekre is kiterjedtessék. E szövetségek mellett, mely esetleg egy-egy megyére is kiterjedhetne, alkottassék meg a kerületi pénztárak országos szervezete.

Arra nézve, hogy a pénztárak sokféle neme mennyire hátrányára van a munkások betegsegélyezési ügyének, elég azt felhozunk, hogy a pécsi 4 pénztárnál — a gyári pénztárakat kivéve — a személyzeti fizetés 4100 frt s biztosítva van a pénztárnaknál 400 munkás, — tehát minden pénztári tagra 1 frt személyzeti kiadás esik. Ha e 4 pénztár helyett egy pénztár állana fent, a teendőket 4 tisztviselő összesen évi 2600 frt fizetés mellett fenntartás nélkül elvégeztethető s így 1500 frt évenként a munkások segélyezési céljának lenne megmenetethető.

2. A biztosításra kötelezett tagok bejelentésére a munkaadó — hasonlóan a németországi betegsegélyezési törvényhez — a foglalkozásba lépés napjától számítót 3 nap alatt köteleztessék.

Az otthoni (sitz) munkások a biztosításra köteleztettek közé soroltassanak.

4. A kórházakba a pénztári tag a pénztár számlájára csakis a pénztári orvos, igazgatóság utalványára

vagy baleset következtében beállott betegséggel legyen felvehető.

5. A pénztári tagjárulékhátralékok után, mennyiben az esedékesség válás napjától számított öt hét alatt a pénztárnál be nem fizetettek, a pénztár jogosítva legyen nem a kiszámítás miatt nehézkes törvényes kamatot, hanem — hasonlóan a hitelszövetkezetekhez — a járulékhátralék minden forintja után hetenkint 1 kr. büntetést szedni.

6. A kerületi betegsegélyező pénztárak portómentességre terjesztessék ki a bizalmi férfakkal és vidéki orvosokkal pénztári ügyekben váltott közönséges levelekre is.

6. A kerületi betegsegélyező pénztárak területi beosztása revizió alá vetéssék.

8. Azon vitás-kérdések elintézése, melyek a betegsegélyezési törvény 76. §-a értelmében az ipartestületi pénztáraknál a békéltető bizottságokhoz tartoznak, a kerületi pénztáraknál az iparhatóságtól a választott bírósághoz utasítassanak s tekintve, hogy az ipartestületi békéltető bizottság és a pénztári választott bíróság teljesen azonos szervezettel bír, — tekintve továbbá, hogy a betegsegélyező pénztárhoz való be nem jelentés miatt ma már tulnyomó részben a biztosításra kötelezett emel panaszt a pénztárnál s e panaszok így a munkaadó és

munkása közt felmerült ügyet képeznek: a kerületi pénztárak választott bírósága az 1891. XIV. 1. c. 26. §-ba ütközött kihágási ügyekben, mint közvádoló hatalmaztassék fel az előzetes kihallgatások eszközölésére, illetve az előzetes tárgyalás megejtésére.

9. A kereskedelmi alkalmazottak (segédek, könyvelők stb.) nyilván tartassanak.

A pénztárak érdekében fontos javaslatok ezek s megvalósításuktól függ a pénztárak jövő boldogulása.

Kovács István.

Mire jó az iparos lap?

Igen üdvös dolog, hogy egyes iparágaknak szaklapjaik vannak, melyek a gyakorlati kérdések megoldására hivatják. Azonban hogy az összes iparosoknak, tekintet nélkül a szakmákra, egy közös lapjuk legyen, mely hajtásúkat, bajjaikat a nyilvánosság elé vigye, már régóta égető szükség volt s a magam részéről annak létrejöttét melegen üdvözölöm.

Ha egy fiatal iparos önálló lesz, támasz és tanács nélkül áll épp úgy, mint mikor legénynek lesz és a szabad szárnyra kelve elmegy messzi idegenbe tapasztalatok gyűjtésére, ismereteli bővítésére. Vannak az ilyen kezdő emberek között sokan, a kik gazdag ambícióval

akadt neki. S te még azt se kérdezheted tőle, hogy milyen hát e a szerencse. De jobb is, ha nem kérdezed . . .

Csak sőhajtással felelt erre Körtésné asszonyom és úgy mondogatta: — Csak boldog legyen . . . az én szép lányom . . . csak boldog legyen!

És Nina otthon volt. Mintha csupa vidámságot, csupa derűt hozott volna az asztalra család szegény otthonába, úgy teltek a napok. Egyszer Nagy Ferenc, az apró, kővér Juliska ura meg is mondta ezt neki: — Igazán, lthton maradhatna köztöttök. Solse fogynánk ki akkor a jövedvből.

— lthton? Hahaha! . . . nem . . . nem . . . sógor. Tudja, nem tudnék már lthton megzokni; nem nem!

Ez a mondas persze rosszul esett a szegény asztalcsőknak. Csak egy volt, a ki örült rajta és az a Julcsa volt. Julcsa, a kis, egyszerű asz-

szonyka, ki szinte megalázva érezte magát a királynői természetű, szép leány mellett s mindig elszorult a szíve és valami titkos féltékenységgel fogta el, ha Nagy Ferenc Ninával beszélt.

Mások is szemmel kísérték azonban Ninát. A nagy bérház összes lakói, különösen pedig a nyugalmazott számtiszték, kiknek két eladói lányának más beszélni valója sem volt ekkor, mint Körtés Nina. Szólták-zapulták, elmondták róla, hogy születélszegényítette s most ugyan páváskodhatik a szegény mesterember lánya a ki tudja, hogyan szerzett jómódban. Hanem hát a számtiszték leányainak azért volt a haragja, mert azt vették észre, hogy az a csinos hadnagyoska, a ki mellettük bérelt két szobából álló garsonlakást, nagyon rajta veszi a szemét a lányon; keresi az alkalmat, hogy találko-

zék vele s már egyszer hazza is kíséret valahonnan.

A hadnagyoska szívét csakugyan elbolondította a szép lány első látásra. S történt aztán — épen a hetedik napban, hogy Nina hazza jött — hogy egy meleg délután, mikor az öreg Körtésék bentjártak a városban, Nina egyedül ült a lakásuk előtti, vadszőlővel befutott kis folyosón.

És ott ült vele a hadnagyoska is és beszélt neki sok minden mulatságos dolgot, mert Nina elfojtott kacajának csengése fel-felhangzott a vadszőlők mögöl.

Egyszer azonban sikoltásba tört ki ez a kacaj. És szép leány, ott vergődve a hadnagy karjai között, a ki csókra szomjuhozva kereste ajkává az ajkait, lázassan sutto-gta:

— Az istenért, ha meglátnak! De már késő volt. Csak kilépett

tapasztalatokkal megrakódva térnek vissza, de szükséges tőke hiányában a kezdet nehézségeivel kell küzdeniök.

De hát azokkal sem vagyunk sokkalta különbül, a kinél önállósításuk alkalmazása a szerencsés anyagi körülmények mellett a pártfogás sem hiányzik. És mégis hiányt érzik valaminek, de nem tudják megmagyarázni, hogy minnek.

Pedig ez nem más, mint a *ji tanács*.

Vajjon ki képes jobb tanácsot adni az iparosnak, mint az ő saját lapja, mely hivatva van jogainak védelmére kelni és a helyes irányt megmutatni, a melyen haladnia kell.

Hisz tudja mindenki magamagáráról, hogy mily jól esett volna, ha akkor, mikor önálló lett, egy ilyen tanácsadó állt oldala mellett.

Mert sehol sem igazoltabb az a mondas, hogy »saját kárán tanul a magyar«, mint éppen az iparosnál, a ki kezdetben még azt sem tudja, hogy mily forrásból és honnét szerezze be az iparához szükséges anyagot és kellékeket?

Hány esetben lesz még a gyakorlatibb iparos is némely lelketlen, kapzsi kalmárnak s ilyenek igényeinek áldoztatá? Konkrét esetekben lapunk van hivatva az ilyen szédelgőkről a leplet lerántani s az iparosának megmutatni a helyet, hogy kitől vásároljon.

valahonnan Nagy Ferenc és munkához felgyűrt ingujját még felebb gyűrve erős karjain, megragadta a hadnagyot, elődította a leánytól s öklével az arcába csapott.

— Gazember, hogy mer egy tisztességes nővel így bánti!?

Amaz egy pillanatra megtántorodott, de aztán odakapott az oldalán a kardját. A fényes acél megvilgalt a vadszölök levelei közt betető napban, hanem a vágás nem érte Nagy Ferencet. Bal kezével elkapta a pengét, jobbjával pedig kilökte az elvakult fiatal embert a folyosóról, le az udvarra. Utána dobta a kardját, a melyet pirosra festett a megvágott kezének vére.

Mindaz egy perc műve volt. S a mikor vége lett a véresre vágott kezét egy vödör hideg vízben áztatta Nagy Ferenc, Nina csak ennyit szólt hozzá:

De még más és ennél nemesebb földat is várakozik az „Iparosok Lapja“-ra. A mi egyeseknek nem sikerült, valamennyiünknek sikerülni fog, ha együttesen juttatjuk el panaszainkat e lap hasábjain, ha kell, magához a törvényhozáshoz is. Ez a lap lesz eszköze annak, hogy a magyar iparos is fel-emelkedhessék az általános műveltségnek arra a színvonalára, melyen a külföldi iparosok állanak, a melyre föl is kell emelkednie, mert e nélkül — haza bölcsének szavait idézem — »nincs a nemzetnek biztos jövője.«

Ez a lap van hivatva felkelteni az érdeklődést *nemzeti iparunk* iránt, a mely csak pártolás hiányában szenved; pedig több ízben megmutatta már a hazai iparos, hogy a legkényesebb izlést is képes kielégíteni.

Higyük és reméljük, hogy szakértésaink sorakozni fognak mellénk, hogy megteremthessük e lap segélyével nemzeti iparunkat s ennek ikertestvérét, a nemzeti kereskedelmet, hogy elérjük a magyar nemzet vagyonsodását, boldogulását, mely hogy úgy legyen: adja az Ég.

German Ferencz.

Kiállítási szédelgők.

Még 1895. nyarán történt, hogy Pécsen 14. az egész országban 876 iparos nyert kiténtetést a lyoni és

berlini kiállításokon. A helyi sajtó mindenütt örömmel vett tudomást a kiténtetésekről és csak később következett a szánom-bánom, midőn kitént, hogy ezek a kiállítások sohasem léteztek s így az ott nyert érmeik és oklevelek hamisak, értéktelenek.

E sorok írója volt az, a ki először a „Pécsi Fegyőő“, majd a központi lapok hasábjain leleplezte ezekkel a külföldi kiállításokkal üzőtt szédelgéseket, réá mutatva, hogy egy nemzetközi család banda müködik állandó permanenciában s egyszer Cairóban, egyszer Spaban, másszor Ajaccioiban, harmadszor Brüsszelben ütve föl a sátorfát, mindenütt azonban olyan helyen, a hol hivatalos kiállítás is folyik, hogy így a közönséget annál könnyebben tévedésre ejthessék.

Elárastották körlevelekkel az országot, ígyve a kiállítóknak elsőszálya nyaranyérmé, oklevelet s külön szalagon heroldhat rendjelet, perze előre kialakított összejét, amit aztán a szegény becsapottak ki is fizettek.

Ugy jártak el, hogy illető helyeken kibéreltek valami kertet s elneveztek nemzetközi kiállításnak, melynek ők voltak a jurysé s így természetesen minden furdó áldozatuk hozzájuttott azokhoz a hamis érmekehez.

Két évig, dacára a sajtó tiltá-

— Maga csacsi! Ilyen lélekveszedelmet okozni egy csekélység miatt! . . . Hanem most már legyen esze, hogy az öregek meg ne tudják. Én holnap reggel elutazom. Már elég volt itthon.

És másnap reggel megint megállt egy kocsit a ház előtt. Ruganyos pulva ülésű hintó, melyen nem nagyon jár szegény ember. Nina felült rá és elhajlatott. Egyedül ment, mert otthon is eléggé elbuzosztatott mindenkitől. Csak Nagy Ferenc gyalogolt ki utána az állomásra, hogy megnyugtathassa Körtésné asszonyomat, hogy nem lett semmi baja és jó helyet kapott a vonaton.

Mikor pedig a hintó elrobogott vele, a nyugalmazott számtiszték két eladó lánya leszólt a nagy bérház szemközti verandájáról:

— Megy már az asztalos kisasszony. Megszöktette a sógora, a

mért olyan nagyon őrizte a eskőtől, a mit a kisasszony megkívánt.

S bizony hiába volt Nagy Ferenc titkózolása, mert a hadnagyval történt dolgot megtudták nyomban Körtés uramék. Szomorúak lettek erre nagyon s Körtés uram csak ennyit mondott panaszos megtört hangon:

— Megmondam! Szegény ember ne neveljen urat a gyerekekből soha.

Mikor Nagy Ferenc visszaérkezett az állomástól, csendben ülték odabén a kis szobában mind a három. És csak ezt kérdezte az öreg asztalos:

— Elment?

— El . . . felelte Nagy Ferenc s hirtelen elnyelte a szót. De tudták mind ahány, hogy mit akart mondani még — hála Istennek!

Honthy István,

kozásának, dacára a kereskedelmi és iparkamarák feliratainak, a szakminiszterium közönysége folytán ezeknek a szédelőgöknök semmi bántódásuk nem volt, sőt még a tavalyi ezredéves kiállítás alkalmával is szedték a harcosot a tájékoztatlan kiállítóktól.

Enek a nemzetközi bandának magyarországi tagjai Herceg Sándor és Mauthner Zsigmond voltak, akiknek az íródjai legutóbb Budapesten, Gyár-utca 19. sz. alatt volt. Innét küldték ki körleveleiket, az úgynökök legióit, s nem sokat mondunk, hogy e két év alatt majdnem egy millió forintot harcosoltak össze Magyarországból értéktelen galvanoplasztikai érmékért s hibogó rendjelekkért.

Különböben ezek az érmék és rendjelek azóta bírói kézbe kerültek és a pécsi kir. törvényszéknél 7703. és 7704. számok alatt 1895-ből létben vannak.

Az idei brüsszeli kiállítás, no meg az általam indított országos agitáció nyakát szegte a szédelőgöknök, mert míg ők is tartottak egy párhuzamos kiállítást a brüsszeli kormány kiállításával egyidejűleg, megességt az a furcsaság; hogy a szédelőgöknök több kiállítójuk volt, mint a hivatalos kiállításnak.

Megmozdult tehát a nehézkés hivatalos apparátus, s figyelmeztette végre a kamarák útján a közönységet, hogy óvakodjék a szédelőgöktől, sőt lejárjában, midőn ezek a kiállítási specialisták a dél franciaországi Aracchon-ban hirdettek kiállítást, a kereskedelmi miniszterium a lapok útján is 40.399. sz. rendeletével szédelőgöknök minősítette azt a legutóbbi kiállítást.

Bátor vagyok állítani, hogy ez is, mint többi előző egyformán szédelőgök voltak s nem elég a részvételtől elvonni a közönységet, de még kell akadályozni az ilyen világalagló működését s lakat alá tenni őket, hogy bűnhődjenek végre valahára a sok esalásért, amit elkövettek.

Úgy látszik, hogy a kereskedelmi miniszter most már erre is hajlandó. Egy két újabb debreceni és nagyvári hasonló históriá miatt, melyeket én a 'Pécsi Figyelő' hasábjain vonatkozásba hoztam Herceg és Mauthner urak régi stikkljével egy nyílt levél alakjában, főszerzőt Dániel Ernő b. kereskedelmi

miniszter a pécsi rendőrség útján — ami kissé különös udvariasság egy kegyelmes úrtól, de mindenestre jellemező — hogy szolgáltatssam be bizonyítékaimat e két szédelőgö iparlovag ellen.

Megtettem. A többi a miniszter dolga. Remélem, hogy Magyarországon még az igazi bűnösöket csukják be, s így adataimat a kegyelmes ur felhasználva, becsukhatja azt a két gentlemant, akik három év óta adóztatják az ország iparosságát.

Baller Sándor.

Tisztítsuk a légkört.

Mint korát multa s jelen viszonyainkra nem alkalmazható intézmény, a magánzálogházakra vonatkozó 1868. évi törv.-cikk érvényben levő törvényeink sorából kiktűzőbőléndő; mert olyannyira hiányos és egyoldalú s a józan észszel és többi törvényeinkkel (különösen az uszartörvényvel) annyira ellenkező, hogy lényegében rendeletek és törvények által nem is orvosolható.

Nem csupán az ily intézeteknek engedélyezett 24% kamatnál teszi azokat türethetése képtelenné, de azon botrányos eseményekért, rendszerrel fűzött visszaélésekért, és csalásokért, közérdekek kijátszásáért is őket illeti a felelőség, amelyek napilapjainkban állandó rovatot igényelnek s a melyek üzése több zálogház természetes és törvényvel védett érdekeit képezi.

Évek óta a budapesti, és több vidéki városi rendőrség és iparhatóság dicsőre telt fáradságot fejt ki, egyes ily intézetek által közevetre és közvetlenül fűzött botrányos működések megakadályozása körül s különösen azon körülmény, hogy mindezen fáradság meddőnek bizonyult, igazolja, hogy az egész intézmény gyökeresen rögötni átállításra szorul.

Törvényhozó uraink oly magas állásnak vagy jómoduak, hogy nekik a bankok készséggel nyújtanak személyes vagy jelzölőlag biztosított hitelt 4% kamat mellett; ellenben naponta sok ezer nyomorban sínylő munkás ember viszi ruháját, batorát, párnáját, jegyzőruháját stb. biztosítékul zálogintézetbe és kénytelen 24% kamatot fizetni.

Kereskedőink örülnének, ha cikkeiken átlag 10%-ot nyerhetnének s ki vannak a mellett téve, az általuk hitelezett szedők részben való elvesztésének behajthatlanságának.

Egy zálogintézet vezetője, az izlet felállítására folytán biztosítva van; nem vesztelhet soha semmit s forgalmát mások szorultsága egyaránt fokozza.

Kisebb összegre szorulóknál talva vannak a zálogházakra.

Ezen zálogházak nagy része azonban nem csupán hallatlan haszonrészevel fosztogatja szegényeinket a törvényes túladásban, de iparosunk és kézműveseink érdekeit is a legérzékenyebben sértik, hatóságaink tekintélyét esorbták, működésüket gátolják és hozzáférhetlenségük túladásban nyilvános gunyú útja a rendőrség ellenéből.

Mostani minőségükben a magánzálogházak századunk rothadt fogát jelképezik és a humanizmus tehetetlenségét, hanyatlását bizonyítják.

Ezen intézetek nem csupán butorokban, kész ruhákban, ékszerekben, eszímákban, rőfoszárakban, egényekben, mindenemű használatú és iparcikkeiben tartanak fenn állandó rakományt, de azt rendszeresen utánnedéléssel ki is egészítik s e célból gyárosokkal és nagyban szállítókkal állandó összeköttetésben is vannak.

Cikkeiket mégis mint 'zálogházak ki nem váltottak' hozzák kinálatba s azokat dacára annak, hogy nem annyira használtak, mint inkább eladási célra készülvék és a használatban rosszaknak bizonyulnak, sikerül nekik elozagotni, mert folytan vannak lépérvetelű hiszékeny emberek.

Működésüket teljesen nyíltan és iparszerűen, bár adózatlanul folytatják; és ezek még a tisztességesebbek. Vannak azonban olyanok is, kik hogy üzletük jóvedelmézből legyen, különböző potom értékeik tárgyat szinleg saját intézeteikben zálogosítanak el, feljegyezve a jegyre nagyobb értéket, mint a nyíltan az illető tárgy jelképe.]

Ezen jegyekkel ügynökök a hiszékeny közönység árszjáték el, bármely áron adva túl a záloggyekek, esetleg tárgyakat kínálgatva minden kigondolható hazug ürügy alatt.

Ha a vevők az így vett jeggyel kiváltott vagy megvett tárgyak hirdatókba kerülnek, akkor győződnék meg róla, hogy a vett tárgy nem felel meg sem rendelkezésnek, sem pedig a jegyre írt vagy fizetett összeg értékének.

Hasonló intézkedés miatt a közel múltban fogott el budapesti rendőrségünk 6-8 egyént, de száczakra rug a még el nem fogott ily szőlőmosók száma. Sőt arra is van eset, hogy oly tárgyak, melyek ma reggel gyártattak, még ugyancsak a mai nap folyamán lettek mint általában kelte időben ki nem váltott cikkek nyilvános árverésen nagy fömpegyelőséggel és a hatóság közbenjöttével dobszó mellett eladva.

Ha vevői szándék nyilvánul valakinél, ezt a zálogház ügynök vagy házáló rögtön megostromolja, egy modern utazó módjára sorolva elő ruhát, bútor- vagy ékszerkészletet és dús választékát minden nemű árukkal, melyeket bár szállított és gyárosoktól szerzi be, a venni akaróknak mint ez vagy amaz iparos vagy kereskedő ki nem váltott zálogtárgyakkal állítja oda, ily módon nem csupán a vevőt csapva be rossz cikkeivel, de egyidejűleg az egész környék iparosainak egzisztenciáját és jó hírnevét is sérti és az által, hogy megadóztatás nélkül árul és vesz, még a magas kincstár érdekét is kijátsza.

Ha rendőrségünknek több idő állana is rendelkezésére, mint a mennyi fölött csekély létszáma mellett rendelkezik, ezen intézkedések és ügynökök még sem volnának ellenőrizhetőek s ha a zálogházakra a most is érvényben lévő törvények módosítását nyernének is, azért a visszajelések nem volnának mellőzhetőek, mert ezen rendelkezés egész terjedelmében hátrányos s ha a múlt században meg is felelt a zálogházakra vonatkozó rendelkezés, az ma már éppen olyan veszélyes, mint a fillozera vagy a sertésvész.

Csakis ezen intézkedések államosítása hozhatná meg a kellő eredményt.

A kisebb kölcsönre szoruló szegényebb sorsúak száma igen nagy s a zálogházak forgalma óriási.

Jogos tehát a szegény-sorsúak kivánsága és kell is arra gondot fordítani, hogy megadassék nekik

a lehetőség, ocsóbb kamatlábon való kölcsönre, különösen zálogbiztosítékek ellenében, hogy ne legyen szegényebb néposztályunk vérszopó uzorások műveletének kitve.

Iparosaink szintén meg kívánják, hogy érdekeik megóvassanak és uzorások magánérdeki manipulációjától függetlenül tétessenek.

Ha hatóságaink nem fordítanak figyelmet arra, hogy ki jogosítottassék fel és mely iparciókkel eladására, akkor csak sajnálni kell azt a népet, amelyik utalva lesz arra, hogy tényleg a zálogházban vegye a ruhát, a szabót pedig segédkömüveségre használja fel.

Ha kormányunk közérdekeinket szívén hordja, bizonyára tesz sürgős intézkedést a zálogintézetek államosítására nézve, mely intézkedés épp oly üdvös, mint sürgősen szükséges volna.

Schönwald Imre.

Kömüvesek sztrájkja.

Vasárnap óta forroganak a pécsi kömüvesek s csütörtökön reggel fél tízkor *Schlauch* Imre építésznek a takarékpénztár épülő háromemeletes, valamint a szomszédságban épülő Sipóc-féle két emeletes házának dolgozó munkásai, mintegy *kétszázan lettek a vakoló kanalat és megkezdtek a sztrájkot.*

A sztrájk híre rögtönösen elterjedt az egész városban. A piac népe körül fogta a csoportokba verődött munkásokat, a kiknek nagy csapata folyton sürgött-forgott s közbe zajos kiáltások hallatszóttak, melyek a sztrájkot proklamálták.

„Nem dolgozunk, a míg nem biztosítanak bennünket!”

„Le az akkord-munkával!”

„El kell törülni az általányt!”

„Le a párti-vezetékkel!”

„Nem hagyjuk magunkat kizsákmányoltni, hogy a télen nyomjunk!”

„Nem kell idegen munkás! Vagyonk mi elegendő!”

Ilyen és ezekhez hasonló zűrzavaros, igaztolt fölkiáltások keveresték egymást a levegőben.

A sztrájkoló munkásokat követték a napszámos leányok és inasok is, ezek is abba hagyták a munkát s kiki összeszedve motyóját s várta, mint csinál az az úttagu küldöttség, mely *Schimra* Ká-

roly kömüves munkás, többszörös házúr, s a pécsi szociálisták vezéralakjának vezetése alatt *Vaszary* Gyula rendőrfőkapitány előtt bejelentette a sztrájkot.

A főkapitány jegyzőkönyvbe vétette a munkás-küldöttség panasza s azután elbocsátotta őket.

Ezekből csak az láthatjuk, hogy a sztrájkot az általány-rendszer okozta és hogy a kömüvesek biztosítani akarják magukat, hogy az őszszel megkezdődő *honvéd hadapród iskola építésénél ne maradjanak ki a munkából*; amit különben a honvédelmi miniszter leirta, melyet a pécsi ipartestülethez intézett, kiállításba is helyezett még arra az esetre is, ha idegen vállalkozó is kapná meg az építkezést. E tekintetben tehát a pécsi kömüves munkások nyugodtak lehetnek, csak akarjanak dolgozni és ne támaszkodjanak munkaadójuk ellen olyan túlzott követeléseket, a melyeket egyáltalán nem teljesíthetnek.

Persze, más lapra tartozik az, a mit a sztrájkoló munkások egyre hangoztatnak, hogy egyetlen egy sincs közülük baleset ellen biztosítva, sem a betegesgelyő pénz-tárnál bejelentve s így ki vannak téve baleset, vagy munkádképtelenség esetén a legnagyobb nyomorúságnak.

Ebben az egyben teljesen igazat adunk a munkásoknak; csak követeljük azt, a mit a törvény is elrendel s akkor bizonyára a hatóságok is pártjukat fogják. De azért dolgozni kell ám, tisztelt munkás urak, mert dolog nélkül, csupa kiabálásra, nem ropul ám a sült galamb senki szájába sem.

Panasz a vasut ellen.

A pécsi keres. kamara legutóbbi közgyűlésén előterjesztett J. Engel József kamarai beltag következő indítvány: A vasuti - általános határozmányok - (Díjszabás I. rész) szerint a B. és C., valamint a 2. és 3. közföldíjszabásba sorozott kocsirakományú árukat a felek kötelesek berakítani, ellenben a vasut tartozik kirakítani; ugyancsak az általános határozmányok szerint oly tárgyakat, melyek sulya egyenként 750 kg-nál nagyobb vagy melyek hossza 6.3 (ujjabban) metert meghalad, a feladó köteles berakítani

s az átévó kirakát. Az államvasutak igazgatósága azon téves érvelés alapján, hogy egy és ugyanazon küldemény névze a kirakás tekintetében kétféle határozomány nem alkalmazható, a teljes kocsi-
rakomány küldemény kirakását akkor is a fél kötelességévé teszi, ha a kocsi-
rakományban csak egy db 750 kg-nál súlyosabb vagy 6,3 (7) méternél hosszabb tárgy fordul elő, vagy ha a fél a kirakást maga nem kívánja eszközölni, az egész kocsi-
rakomány összsúlya után felszámítja a 100 kg-ért 3 kr. kirakási illetéket. Az általános határozományok ily értelmű magyarázása a szállító közönség érdekeit sérti egy részt azért, mert azon kéri a mértéket, hogy teljes kocsi-
rakomány-nál 750 kg-nál súlyosabb vagy 6,3 (7) méternél hosszabb egyes darabok előfordulnak, a vasutat nem mentheti fel azon kötelezettsége alól, hogy a többi ezen súlynál és méternél könnyebb, illetve kisebb darabok kirakását ne ő maga teljesítse, hanem — a kirakásért járó díj a fuvardíjban bentfoglalattán — egy megfizetett munka teljesítését a félre bírta át; — sérelmes és téves a vasutizgatóság magyarázata másrészt azért, mert a 750 kg-nál súlyosabb vagy 6,3 (7) méternél hosszabb tárgyaknak a fél által való kötelező kirakását illető általános határozomány rendelkezése csakis egyes darabokra, és nem egyezsmind teljes kocsi-
rakományokra vonatkoztathat. Indítványozza emellett, miszerint az említett általános határozományok helyes értelmezése iránt a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz a kamara felterjesztést intézti sziveskedjék.

Zoller Frigyes, pécsi vasuti formai főnök helyettes előadja, hogy a vasuti igazgatóság azon álláspontja helyezkedik, miszerint nem lehet egy ugyanazon küldeményt részben a félnek, részben a vasutnak kirakni; a felek érdekei kellően egy lehetnének megóva, ha a fél a 750 kg-nál súlyosabb tárgyakat egy kocsi-
rakományba összegyűjtve adná fel.

J. Engel József felszólalása után a behatán megokolt indítványosa képest a közlés elhatározta, hogy az illetékes miniszteriumhoz felterjesztést intéz.

Panasz az állami keztüv- varró telep ellen.

A pécsi keresk. kamara legutóbbi közgyűlésén Hamerli J. pécsi keztüv-
gyáros panasolja, hogy a székes-
fővárosi állami keztüvvarrótelep, mely a filloxera-vész által sújtott budai közönségnek keresetnyújtás céljából lett állami segéllyel alapítva, s célja lenne a hazai keztüv-
gyárosok által kiszabott keztüvet megvarrni, a hazai keztüvgyáro-
sokat részint magas árköveteléseivel, részint meg nem felelő munkával elidegenítve, külföldi hirdlapokban közzétett árjelzési hirdmények utján nagymennyiségben szerzi be külföldről a kiszabott keztüvet s azokat a telepen megvarrva, mint hazai gyártmányt szállítja ki, mi-
által a hazai keztüvgyárosokat a versenyzés teréről leszorítani törek-
szik; kéri ez ügyben a kamara közbenjárását. A kamara az állam-
költségen fentartott székesfővárosi keztüvvarró-telep eljárását a hazai iparosokra névze sérelmesnek s a keztüv-
varró-telep tulajdonképpeni céljával össze nem egyezhetőnek tartja, miért is ez ügyben a keres-
kedelemügyi miniszteriumhoz felterjesztést intéz, melyben javaslatba hozza, hogy a mennyiben a székes-
fővárosi keztüvvarró-telep fentartása szükségesnek mutatkozik, a közöshadsereg, honvédség és esendőség keztüvszükségletének szállítási-
ásával bízassék meg, mely eddig nem beföldről szerzetetik be; — de mindenesetre tiltassék el attól, hogy idegen származású anyagból kiszabott keztüvet a megvarrás után mint hazai gyártmányt hozza forgalomba.

Magyarország a párisi k'állításon.

A XIX-ik századot, amely valami-
nennyi század között a leggazdag-
gabb volt világraszóló események-
ben, a párisi nemzetközi kiállítás zárja le. A hatalmas és kis orszá-
gok és nemzetek csodás versenye lesz ez. Voltakép egy óriási harc lesz, de a küzdelem e harcban nem az ölköklést, a dulást és rombolást, hanem a nemzetek erőinek össze-
mérését jelenti, gazdasági, ipari, tudományos és művészeti téren. Ezen a világraszóló versenyen mu-

latkozik meg az egyes nemzetek ereje, képessége, szorgalma és tehetsége. A békés mérkőzésen részt vesz a világ majd minden nemzete, résztvesz a magyar is, amely a milleniumi kiállításon a mult esztendőben mutatta be a kinecsit.

A kereskedelemi kormány most mindent elkövet, hogy az ország méltóan legyen képviselve a párisi nemzetközi kiállításon és fölcsillítja a közönséget, hogy a kiállítás magyar osztályának sikerét hazafini buzgalommal mozdítsa elő. A kereskedelemi kormány erre vonatkozó felhívása a következő:

Felhívás a közönséghez!

Franciaország 1900-ban Párisban nemzetközi kiállítást rendez s részvételre hívta fel az összes államokat.

Valamennyi állam kijelentette, hogy részt vesz a XIX. század záró követé képező ezen nemzetközi kiállításon.

A magyar kormány elhatározta, hogy Magyarország szintén részt veend s a kormány ezen elhatározását az 1897. évi XVIII. törvény-cikkel a törvényhozáss is jóváhagyta.

Az eddigi előkészületek után itélie valamennyi nemzet méltóan kíván részt venni e nemzetközi kiállításon, mely be fogja mutatni azt a haladást, melyet az emberiség szellemi és gazdasági termelése elért.

A békés munka e nagy versenyéről, mely az egyes nemzetek életképességét és haladását tükrözi vissza, Magyarország el nem maradhat, a haladás és művelődés iránti érzékéről, szorgalmáról és munkájáról, életének lüktetéséről és erőfejlesztéséről a produktív munka mezején szintén biztonságot kell tennie.

Magyarország 1878. óta nemzetközi kiállításban nagyobb arányban nem vett részt s minthogy közgazdasági életünk önálló nemzeti alapon lehelyesebben válték fejleszteni és kiépíteni, munkánk és törekvésünk termékeny talajra vetettet, amiről támságot tehetett ezredéves kiállításunk.

Megerősödvé kerültünk ki a küzdelemből, a nemzet erőmegfejtése feltárlta az ország gazdaságát az ipari és gazdasági termelés terén, érzékét, törekvéseit, haladását a

művelődésben, humanitásban, művészetekben.

Munkánkban megállunk nem lehet, csak úgy ismerhetjük meg erünk valódi értékét, csak úgy erősíthetjük az a jövőbe vetett tövisszerű reményünket, ha a nemzetközi versenyben helyünket méltóan elfoglalva, alkalmat szolgáltatunk a külföldnek erünk, haladásunk, viszonyaink beható tanulmányozására, ha mindennel, amit gondolkodó agyunk, érző szívünk és munkás kezünk termelt, más nemzetek mellé állva, bemutatjuk életképességünket s ez által saját önbizalmunkat is növeljük.

Ha a magyar államot alkotó összes eröket a szellemi, művészeti, anyagi és erkölcsi téren való munkálkodásunk összes eredményeit és vívmányait az 1900. évi nemzetközi kiállításra, a népek e nagy találkozóján méltóan bemutatjuk: önálló és elütudatos munkánk feltárása, — meggyőződésünk szerint — bármely más eszköznel sikeresebben fogja állami és nemzeti önállóságunk tudatát terjesztani és megerősíteni.

E mellett figyelmet érdemel a kiállításnak remélhető gazdasági hatása is.

A nyugati nemzetek iparával a versenyt mindenben, igaz, még nem vehetjük fel, de tévedés volna ebből a körülményből azt következtetni, hogy fáradozásunk s anyagi áldozataink hiábavalók.

Mezőgazdasági termelésünk magas színvonalon áll, versenyképes, arra támaszkodó nagy iparágaink verseny- és kiviteli képességük hírnevét fenn kell, hogy tartsják s azokon kívül is számos új iparágunk van, mely nemcsak megállja a versenyt, hanem kiviteli piacok szerzése által egészségesebb fejlődésnek és felvirágzásának további alapjait szeresheti meg.

Nem lehet figyelmen kívül hagyunk, hogy az 1900. évi párisi kiállításban nemcsak Franciaországgal fogunk találkozni, hanem ott lesznek más államok is, melyeknek gazdasági termelése kevésbé fejlett, találkozással lesz az a föld minden tájáról odaseregő idegeneknek s így kedvezően kinálkozó alkalom kereskedelmi összeköttetések létesítésére.

Ily kereskedelmi összeköttetések létrejövetelel készségesen fogja támogatni a m. kir. kormánybiztos

is, ki a magyar korona országainak a párisi kiállításra leendő képviselésével van megbízva.

Mindezeknél fogva az országának a nemzetközi versenyben leendő méltó bemutatását nagy nemzeti feladatnak tartom, mely sikeresen csak az összes lényezőök buzgó közreműködésével oldható meg, s épen azért kérem az ország minden polgárát, szakférfit, művészt, mezőgazdát, iparost, ki e nagy nemzeti munkában eszmével, tanácsal, közreműködéssel, munkával és terheléssel hozzájárulhat, hogy az 1900. évi nemzetközi kiállítás magyar osztályának minél szebb és tökéletesebb rendezésében a kormányt hazafői buzgalommal és lelkesedéssel támogatni sziveskedjék.

Vessük tekintetünket a jövőbe, a magyar állam az imént megnyitott évezredet szebben, hasznosabban, méltóbban meg nem kezdheti, — mintha bemutatja immár a világnak is öserejét, földjének kincseit, népeinek szellemi világát, szorgalmát, munkásságát és haladását az európai civilizációjában.

Budapest, 1897. július 17-én.

Báró Daniél Ernő.

A „Blaumontag.”

Mindenkinek meg van a maga kedves hónapja, napja és a nagy emberek ebbeli hajlandóságáról statisztikát is vezettek a historikusok.

Igy például I. Napoleon gyűlölte a pénteket, Andrásy Gyulának pedig, a Deák Ferencz által providenciális államférfiúnak nevezett miniszterelnöknek ez volt a legszerencsésebb napja. Ami csak sikerült neki — pedig sok minden sikerült — azt mind pénteken kezdte.

Részemről inkább Napoleonnal tartok, nem szeretem a pénteket, de azért korántsem gyűlölöm úgy, mint a hétfőt, előttem minden napok legutálatosabbikát.

De van-e olyan ember, a ki a hétfőt szereti? Blinde is meg mernek felelni erre a kérdésre, hogy bizony nincsen.

Már mint gyermek borzad tőle minden emberpalánta. Hétfőn iskolába kell menni — és ez egyetlen gyermekek sincs inyére.

Még a legtudványóbb, legkönyv-molyabb gyermek sem szereti az iskolát, ahol akárhányszor nem a tanulás a fő — de az, hogy bizonyos számú órát egy helyben, összehúszolva töltösn a gyerek.

Hát még a felnőtt korunkban, mikor az élet nagy iskoláját járjuk — milyen alkalósan unalmas, egy ilyen, hétfő.

Az ember szabadnak született. Szép, de nagyon kétes értékű dévalválódott mondas ez, az élet ostoba, alapjában céltalan tusájában, amelyben arcunk verejtékében küzdelünk, kisebb-nagyobb darab kenyerek után és szolgáló vagyunk, a sorstól kezdve, sok ezerféle körülménynek.

Még a lápokon élő pákász sem szabad már egészen, mert lajstromba veszi az a falu, amelyhez a lóp tartozik és annyit legalább muszáj neki is keresni és a kasszába beadni, amennyit kitesz a fejadó.

Hogy lenne hát szabad a civilizált ember, ez az intelligens, fehér rabszolgá, aki le van láncolva holmi hülye hivatalhoz — ahol, változtatóság kedvéért, rúghatja is egy kicsit a kórmét, vagy csapkodhatja a legyeket a falon — de ott kell ülnie, mert ezt megkívánja a rend, a hivatalos szubordináció. A körömrágók különben csak azok a szerencsésebb halandók, akik lényegesebb vagy lényegtelenebb szögek, kerekék a hivatal gépezetében; mert a magánvállalatok, a tőke zsmorokai kezében lévő hivatalok, még nehéz, testi vagy szellemi munkát is kívánnak alkalmazottjaiktól.

Ha tehetsé, szabad levegőre megy, lehever valamely hívós árnyékat adó fa alá és átadja magát a pihenés jól eső érzésének

Nem álmodik, légyarákat nem épit. A szegény ember hamar kiálmódja álmait és nem ámita magát husz évek korán tul csalóka reményekkel.

Csak pihen. Még nem is gondolkodik.

Hogyne volna hát gyűlöletes az ilyen embernek a hétfő!

Mulatti, szórakozni alig van már kedve egynek-egynek vasárnap, de legalább nyugszik.

Megpihen a kéz, ha kézműves az illető munkás — és megpihen

a kimerült agyvelő, ha szellemével dolgozott.

A nagy, csónás pihenést föl-váltó hétfő, mikor meg kell hajolni az élet gyötörő gondjait alatt, kinek volna ez kedves nap? . . .

Nehézsen, lassan megy ilyenkor a munka, azért is tartanak akár-hány iparigában a segédnek még ma is *blamontagot*. Éppen semmit vagy csak nagyon keveset dolgoznak ezen a napon, hogy lassankint törődjenek belé ismét a munkába, amely a szegény ember osztály-része hétfőtől szombatig, a hócső-től a koperségig.

MUNKA-ROVAT.

(E rovatban ipartestületektől, elő-fizetőinktől díjtalanul fogadunk el bejelentéseket.)

Munkát keresnek:

- 5 szabó segéd,
- 3 asztalos segéd,
- 1 bogzár segéd,
- 1 kőfaragó segéd,
- 1 cipész segéd.

Közelebbit a pécsi ipartestülelnél.

Elhelyezést nyerne:

- Több kovács segéd,
- két bogzár segéd,
- egy bádogos segéd,
- egy kerégyártó segéd,
- és egy cipész tanoncz.

Közelebbit a pécsi ipartestülelnél.

VEGYESEK.

Lapunk minden szombati napon délelőtt jelenik meg Pécssett, úgy, hogy vasárnap már a legelőkelőbb lakó hálozetek is megkaphatják.

Kéziratok visszaküldésére szerkesztőségünk nem vállalkozik; azonban névelárrással ellátott költeményeket szívesen fogadunk.

Mutatványosságunk, melyet ıme most vesz kézhez az olvasó, teljesen új külsővel, új betűkkel van kiálltva. Mint a lap éven közötti programmból kitűnik, rovatot nyitunk kérdések és feleletek címe alatt, melyben előfizetőink kérdéseire szívesen válaszolunk, amennyiben más szaktársaknak is is okulásra szolgálhat. Hasonlóképpen munkakeresők és munkaadók számára egy másik rovatot,

a melyhez az anyagot az ipartestületektől, esetleg előfizetőinktől teljesen díjtalanul fogadjuk el. Kérjük azokat, a kik lapunkra előfizetni óhajtanak, hogy a mellékelt postalautványt felhasználni szíveskedjenek.

Előljárási ílés. A pécsi ipartestület előljárási elıtarthatókn este tartotta látogatott ílését a testületi helyiségben *Schmelzer* Ferenc elnökele alatt. Olvasatott a m. k. honv. miniszteri leiralt, mely szerint a Pécssett emelendő hadapród iskola építési és berendezési munkálataiban a helyi ipar megfelelı mérvben fog részesíttetni; örvendetes tudomásul vétetett. — A Vaszary-féle ösztöndíj alapítvány m. évi kamatai *Rind* József lakatos tanoncznak adományoztatott. — A tanoncz iskolák látogatására ki-rendelt bizottságnak az előadásokon szerzett tapasztalatok és az évszázó vizsgák meglepő eredményéről szóló jelentése tud. szolgált; különösen ki-emelendőnek tartjuk a jelentés ama részét, mely a tanoncz-iskolák vezetőségének és a tanítói karnak hazafias nevelést illetőleg fáradozásáért adózik elismeréssel. Több apróbb ügy elintézése után az ílés véget ért.

Gazdasági kiállítás Szegeden.

Az országos magyar gazdasági szövetség az jövő évben Szegeden hatvan ezer forint költségen országos gazdasági kiállítást rendez. Ebben az ügyben most tanácskozott a várossal és a gazdasági egyesülettel.

Ösztöndíj szobrászok részére.

A bécsi képművészeti akademián több, a király által alapított évi 420 frttal javalmazott ösztöndíjas hely áll fenn magyarországi ifjak részére. Az elnyerésért a kellőkép-pen felszerelt folyamodványok f. évi aug. 31-ig a m. kir. vallás- és közoktatási miniszterhez nyújtan-dók be. Szerkesztőségünk szívesen ad részletes felvilágosítást az ér-deklődőknek.

Utazási ösztöndíj iparosok részére.

A budapesti keresk. és ipar-kamara közöszirre teszi, hogy a keresk-delmi miniszter pályázatot hirdet-tett egy külföldi tanulmányut-ra szánt 675 frtos ösztöndíjra, melyért az ez évben helyi ipariskolát jó sikerrel végzett iparosok pályáz-hatnak. Az érdeklődőknek felvilá-gosítást ad szerkesztőségünk.

Villamos vicinális. Az első na-gyobb kiterjedésű villamos vicinális vasut Magyarországon a Kolozs-vár-videki elektromos vasut lesz. Építésére a napokban adta meg a kereskedelmiügyi miniszter az engedélyt. A Kolozsvár-videki elektro-mos vasutnak, amely Kolozsvárt az erdélyi havasok között fekvő Gyulavul fogja összekötni, lesz egy érdekes specialistása is, amely-nyiben az üzemhez szükséges vil-lamos erőt nem gőzzel fogják elő-állítani, hanem e célra kihasznál-ják a Hideg-Szamos rohamos fo-lyású hegyi patakának hatalmas erőforrást képeleső vízfolyását. A patakra ugyanis turbinákat fognak alkalmazni s a gyorsan tovarohanó víz ezek segítségével fogja a vil-lamos erőt produkálni. Az így elő-állított villamos erőt, 29 kilométer-nyri hosszúságban fogja a vasuti forgalmat fenntartani. De még egy más tervvel is egybe van kapcsolva ez a villamos vállalat. A Hideg-Szamos ugyanis olyan nagy erőt szolgáltat, hogy a felesleges erőt erőt Kolozsvár villamos világítására és ezenkívül még gyáraknál ipari célokra is ki akarják használni. Az egész villamos vicinális mint egy 2 millió forintba fog kerülni.

Mészárosok és Hentesek szövetsége.

Az orsz. magyar meszár-os- és hentes-szövetség megala-kitása iránt újból megkezdtek a tárgyalásokat a fővárosi meszáros iparosok körében s valószínűleg már az ősz elejére újabb országos alakuló gyűlést fognak összehívni.

Az iparművészeti palota.

Buda-pestben a magyar iparművészeti társ-sal múzeumát októberben fogják megnyitni. Ugyanezkor nyílik meg a magyar iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása is, melyet szin-tén az új otthonában, az iparmű-vészeti palotában fog rendezni. A társulat e kiállítást dıntő fontos-ságúnak tartja a hazai iparmű-vészetre nézve s azért óla törekszik, hogy minél pompásabban sikerül-jön. Ezuttal fogják először elő-állítani a kiállítás legedemesebb tár-gyának a vallás- és közoktatási miniszterium által alapított 500 frank-os aranyérmetet.

A Fortuna aranybánya titkai.

A múlt év végén a fővárosban meg-alakult a Fortuna aranybánya részvénytársaság, a mely 25 koronás

részvényeket becsátott ki és föleg az iparos osztályt s a nagy közönséget hívta föl részvények jegyzésére. Leginkább a szegényebb osztály vásárolt azokból az olcsó részvényekből. A felhívást Bathány Stratmann Ödön herceg, Boór Lórá abrudhnyai polgármester, Hammond Eduárd volt amerikai főkonzul, Festetics Géza gróf, Berchtold Miklós gróf és Langermann János sanfranciskói főképezés irták alá és így a közönség csakhamar elkápkodta a részvényeket. De bár azóta több, mint egy félszázadig telt el, a társaság nem kezdte meg a bányaművelést. E miatt gyanus hírek keringtek a társaságról. Most aztán Hoffer Gyula és Kohn Ármán részvényesek Vázsonyi Vilmos dr. ügyvéd útján bünyfenytő följelentést tettek a társaság igazgatóságának tagjai ellen. E följelentésben, melyet a „Magyar Estlap” egész terjedelmében közöl, a részvényesek azt állítják, hogy a társaság vezetői csalást követtek el. Első sorban is megmahisították a prospektus alapját képező szakértői véleményt. Az erre fölkerült aranybánya szakértő ugyanis a társaság által megvásárolt Szent-Endre bányának jóvedelmét 14,400 forintra tette, míg a „Fortuna”-prospektusa 600 ezer ft hasznát helyezte kiállításra. A följelentés tudatos változásának mondja, hogy a társaság 2 millió korona teljesen befizetett részvényekkével alakult meg, mert csupán 10 részvény után fejt be 2500 korona, míg a többi részvényt Langermann és Hammond alapítók kapták. Az előbbi 1,500,000 korona értékű részvényt kapott a Szent-Endre bánya átengedéséért, a melyet ő pár nappal előbb 30 ezer forintért vásárolt. Hammond pedig 499,750 ft ára részvényt kapott gépekre, a melyeket magz sem szállított. Mivel pedig ezek az alapítók részvényeket, éppen a prospektusok révén eladták, a följelentés szerint, a részvényeseket megcsalták. Az alapítók és az igazgatóság tagjainak számdéka nem is irányult arra, hogy a részvénytársaság megalakuljon és működje, mert hiszen 250 korona készpénzzel részvénytársaság vezetni nem lehet, hanem csakúgy csak az volt, hogy ravasz fondorlattal egy harmincezer forint értékű ingatlan 250 korona hitván 2 millió koronáért varjanak a kö-

zönség nyakába és az így elért hasznon a szindikátus tagjaival osztokodjanak.

Az ember értéke. Nagyon problematikus kérdést oldott meg az United States főtörvényszéke, pontosan meghatározván mennyit ér az ember összesen és testrészenként. Sajnos, ez amerikai tarifa, és nálunk esetleg az emberius és emberélet.

A törvényileg megállapított föjdalomdíjak a következők:

Ehért vállpercéért	350 dollár.
„ könyvéért	500 „
Kificamodott lábért	500 „
Ehért oldalbordáért	1000 „
Kézszűzadásért	2000 „
Lábtorésért	2000 „
Belső sérülésért	3000 „
Koponya sérülésért	15,000 „
Csonttörésért	10,000 „
Megsérült szemért	15,000 „
Teljes rokkantságért	100,000 „

Ennek következtében a közlekedési vállalatok szigorú rendszabályokat léptettek életbe, nehogy a biciklistákkal meggyűljön a bajuk. Ha azonban minden elővigyázatunk dacára mégis szerencsétlenné tesznek egy kerékpárost, sietnek vele sába alatt, a törvény megkerülésével kiegészkedni.

A kenderfonó zsinigepar válása. Tudvalevő, hogy a kenderfonó és zsinigégyárak a tultermelés folytán előállott tarthatatlan helyzetet egy központi raktár létesítése által oly módon orvosolták némileg, hogy a termelést a fogyasztás igényeihez alkalmazták. E helyzetet látván egyes vállalkozók, a mult év folyamán Galiciában és Csehszágban két új gyárat létesítettek, melyek a helyzetet újból nagyon kétéssé tették, míg a legutolsó időben létesült szelvény gyár az egész iparig viszonyaiiban újból határozott változást idézett elő. — E miatt történt, hogy az összes érdekeltek gyűlése kísérletet tett, miszerint a tultermelés áldatlan következményeinek elejét vegye részben az összes gyárak termelésének leszállítása, részben a még fennmaradó mennyiségek kivetele által. Azonban egyes gyárak magatartása folytán e tárgyalások eredménytelenek maradtak, mivel az akadékoskodó gyárak oly kontingens igényeltek, mely a piac fogyasztási képességével arányban nem áll. E magatar-

tással szemben a régibb nagy gyárak, hogy a belföldi piacról le ne szorítsanak, abba a kényserhelyeztet juttatták, hogy az árakat szállították le, még pedig oly mértékben, hogy a redukált árak mellett a legkedvezőbb viszonyok által levő gyárak is határozottan veszteséggel dolgoznak és így az egész ipar sorsa kétéssé és válságossá válik.

A kerületi betegsegélyző pénztár bajai. A budapesti kerületi betegsegélyző pénztár, — mint a fővároshoz ma beadott előterjesztésében mondja — a válság felé közeledik. A pénztár azt állítja, hogy kórházi ápolási díjak címén ezeket kell fizetni olyan esetekben, mikor fizetni nem lenne kötele. Arra kéri a fővárost, hogy a pénztár ellen kiadott végrehajtásokat függeszse föl és utasítsa a kórházakat, hogy a pénztár terhére sürgős esetek kivételével csak azokat vegyék föl, akiknek a pénztár utalványt ad. A pénztár legnagyobb baja, hogy a béklyuminiszter fölhatalmazta az illetékes kerületi előjárót, hogy ha a pénztár a jogérvényesen megittelt kórházi követelést nem akarja megfizetni, a pénztár elnökét megbízásalhatja, illetve elzárhatja. Ha pedig az előjáró és a közigazgatási bizottság a kórházi költséget megitteli, a pénztár tovább nem fölebezhet. A pénztár már be is adta a kérvényét a kereskedelemügyi miniszterhez; rendelje el, hogy a pénztár a miniszterhez is fölebezhesen. A pénztár arra kéri a fővárost, hogy legalább addig függessze föl a végrehajtást, amíg a miniszter a fölebezést illetőleg dönt. Mint értesülünk, a főváros 14 napi határidőt ad a pénztárnak s aztán behajítja a kórházi illetéket is meg a bírságot is. A pénztár azt állítja, hogy ilyen körülmények között mint most van, az összes tisztviselők kénytelenek lesznek ott hagyni állásaikat.

Agyagipari gyakorlati-műhely Hódmező-Vásárhelyen. A szegedi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése folytán létesülő vásárhelyi agyagipari gyakorlati-műhely berendezésére és megnyitására a miniszter megbízásából most teszi meg az intézkedéseket Gerster Miklós kerületi kir. iparfelügyelő. Most érkezett a kamarához Dániel

Ernő báró értesítése, hogy engedélyezi a műhely első évi 4000 frt költségét olyképp, hogy ez összegből 800 frtot a szegedi kamara, 600 frtot pedig H.-M.-Vásárhely város szolgáltassa. A felügyelő-bizottság is kivette a miniszter. Elnöke: Fáy Antal takaréktári igazgató, alelnökei: Kmetykó József főjegyző és dr. Sullay Lajos árvászeki ülnök, tagjai: Bauer Gyula, Berecz Péter, dr. Imre József, Joó András, Kulinyi Zsigmond, Szappanos Péter, Székely László és Vajnai Bálint. A felügyelő-bizottság ma délután tartotta meg alakuló ülését és mindjárt határozott az agyagipar műhelyi berendezéséről egy hérelt házban, mely azonban megvásárolandó lesz, mivel a műhelyt állandóan fenn fogják tartani. Az agyagipari műhely céljaira egy mintaszéri égető kályhát építenek s ennek, valamint a mintáknak elkészítését a pécsi Zsolnagvár vállalka magára hazafias készséggel, tisztán az ügy iránt való őszintelen érdeklődésből.

Malomiparegyesületi gyűlés.

F. hó 19-én a vidéki malomiparosok országos egyesülete, melynek Szegeden van a székhelye, tartotta meg Budapesten negyedéves igazgatósági ülését, melynek főtárgya a malomvállalatok egyezményeinek kérdése volt. Az igazgatóság határozata ez ügyben az, hogy az egyesület helyesebbnek tartaná, ha a tőzsdeszokványok (usance) alakjában szabályoztatnának a malomipar tényleges igényei és szükségletei, egyes változtatásokkal azonban mégis elfogadná ezt, de garanciát nem vállal, hogy az egyesület tagjai azt aláírják. Az egyezmény szabályozása, illetve rendezi a lisztüzletben divó eladási feltételeket s megszünteti az előforduló visszaéléseket, a malmok részéről végkiemnek nyújtott hosszú váltó- és számlahitel megszüntül. Lisztet a malmok eszerint csak készíthetnek vagy két havi váltóra adhatnak el, takarmánylisztet, korpát pedig csak készpénzen. Utólagos engedélyeknek helye nincs. A malmok képviselői és ügynökei nem használhatják a malom cégtét és nyomtatványait. Mindennemű üzemény eladási ára szakkal együtt elegendősül tiszta súlynak véve értendő. A használt üres zsákok visszavételé

külön fizetendő tételt s a visszavételi árakat időnkint a malomipari egyesület saját belátásuk szerint állapítják meg. A csomagolás egyöntetűvé tételére a 0—9. számú lisztetek 25, 85 és 100 klgros zsákokban, 6-nál sötétebb fajokat 70 vagy 100 klgros zsákokban, finom korpát 50, durva korpát 40 és 50 klgros zsákokban csomagolják, a 75 klgros kivételes és feltűnő jelzéssel látandók el. Kivételnek ez alól a Bosznia, Dalmácia és a kikötőkön át a külföldre irányított küldemények. Bécsben a magyar malmokra a tavaszszal hat évre visszamenőleg kereseti adót vetettek ki, mi ellen a m. kir. pénzügyminiszterium tiltakozván, az arról szóló leirat tudomásul vétetett.

A betűszedés reformja. A Corriere della Sera érdekes újtásról ad hírt, amely ha beválk, valóságos forradalmat fog előidézni a tipográfia terén. Arról van szó, hogy egy Észak-Amerikában lakó bresciani fiatal olasz, névszerint Renato Guillaume egy szerkezetet talált föl, amely egyszerűen felmenti a betűszedőket keserves munkájuk alól. Helyettük a villamosok segítségével rakja össze a gép hihetetlen gyorsasággal az ölbetűket. Az érdekes új találmány nagy föltűnést keltett Amerikában, és mindjárt alakult is egy gazdag részvénytársaság, hogy kiaknázza. Az Electrical Monotyp Company ez, amely céljául tűzte ki, hogy az egész világon elterjeszti a Renato Guillaume találmányát. Nagyközönség előtt kísérletet is tettek már a föltaláló által sajátkezőleg készített géppel, amely fényesen bevált. Most még némi tökéletesítésre szorul, aztán majd a részvénytársaság megkezdí az akciót. Amny igaz, hogy ha beválk a találmány nemcsak a betűszedés, hanem a hirdaprodalom és egyáltalán a sajtótermékek világában — világzászó nagy változások fognak beállani.

Végladási szédelgések ellen.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium leiratá kapcsán leküldte a többi közt a pécsi kamarának is a végladások engedélyezése körül az elsőfoku iparhatóságok által kövendő eljárás tárgyában kibocsátott körrendeletének másolatát, mely szerint tekintettel arra, hogy az

elsőfoku iparhatóságok nincsenek mindig azon helyzetben, hogy ama kereskedelmi és iparviszonyokat, az engedélykérő üzleti megbízhatóságát s amaz egyéb körülményeket, melyek a végladási engedély kiadásánál döntők, megítélhessék, kereskedelemügyi miniszter ur Ö Nagy-méltósága elrendelte, hogy az első foku iparhatóságok a végladások engedélyezésére irányuló kérvények érdemére nézve az illetékes kereskedelmi és iparkamara véleményét minden egyes esetben előzetesen hallgassák meg. A közlítés örcendetes tudomásul veszi a rendeletet s az iparhatóságok ily irányú megkereséseire kellő körültekintéssel fogja véleményét megadni.

Vásár. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a baranyamegyei Vörösmart községben a július 5-ére esett, de elmaradt országos vásár helyett augusztus 9-én pótvásárt tartsanak.

Magyarország közgazd. statisztikája. Ez a címe annak a hatalmas kötetnek, melyben az országos statisztikai hivatal közlésezi a múlt évben nagy fáradsággal és költségvel összegyűjtött közgazdasági statisztikai adatokat. Őrési az adathalmaz, a nyolcadrét, ötünnyi vastagságn kötetben fel van halmozva, közönségnként minden föltűntetve, részletezve minden apróság, hány kocsi, ló, szarvasmarha, ruca, liba, csibe van az országban, mennyi szántó-föld, uzar legelő, erdőség, stb. Vásonbba füze tvz írték kapható a hatalmas kötet, melyet minden közönségnek meg kell vásárolnia.

A legújabb honpolgári kötelesség.

Egy kényelmes szerint Únevár városahelgyminiszterijává hagyással határozatot hozott, mely szerint minden férfi 21 éves korától 40 éves koráig köteles tüzöltó lenni, ha pedig felmentik e kötelesség alól, hadmentességi adójának megfelelő összeget tartozik a tüzöltó-alap javára fizetni. A statutum kimondja azt is, hogy az a tüzöltó, a ki igazolás nélkül nem jelenik meg valamely tüzésnél, bírságot fizet a tüzöltó-alapnak. Felesleges fejtegetni, micsoda kihatása lesz ennek a reformnak Magyarországon külső ábrázattal illetoleg. A civilrubra egyeztetlen ültönik a föld számlóról s helyét elfoglalja a tüzöltó-zulony, a kőkorica-

nadrág s a lófarkkal ékesített eskő; a tartalékos tisztek száma meg fog ezerszeresen növekedni, mert lesznek ezental tartalékos tüzoltisztok is, a nyugalmazott kapitányok kisdied gárdiái ki fogják egészíteni a nyugalmazott tüzolt-őrhadnagyok.

Emlékünnep egy ipartestületben. A budapesti borbély-, fodrász- és paróka készítő ipartestület előjárósága és a budapesti borbély- és fodrász betegségét egyet választmányja kegyeletes ünnepet rendezett hivatalos helyiségében elhunyt tag-társának, Axmann Károlynak az emlékéztérére. Axmann Károly a főváros egyik leglumánusabb emberbarátja volt, adományaival és alapítványaival mindenütt jmegelet, ahol a szegényeken és elhagyottakon kellett segíteni. Emlékének kartársai díszes márványtáblát állítottak az ipartestület helyiségében s annak leleplezési ünnepét tartották meg most, elhatározva, hogy e napot minden évben Axmann Károly emlékéztérének szentelik. Az ünnepet a Szózat nyitotta meg, melyet a fodrász-segédök dalárdája énekelt el. Majd Jozsef Péter ipartestületi elnök mondott lendületes szép ünnepi beszédet, melyben Axmann emberbaráti működését ismertette. Igencsak Axmann változatos életét és nemeselekedteit méltatta Goreczky Zsigmond iparhatósági biztos is. Axmann céhmaster, majd az ipartestület elnöke volt évekig s e közben ezeket áldozott emberbaráti cselekedteket. A király ezért a koronás arany érdemkeresztal tüntette ki. Érdekes, hogy Axmann volt az első, a ki a királynak majdan emelendő emlékszóborra alapítványt tett. Ezután Reisz Antal szavalt el ez alkalomra írt ünnepi költeményt, majd az emléktábla leleplezése és megkoszorúzása következett. A fodrászsegédök dalárdája énekelte el ezután a Hymnusz befejezését.

A budapesti közbádogid jubileuma. Az idén van huszonöt éve annak, hogy átadták a rendeltetének az európaorszte mintaszerűnek elismert közbádogidat. Ebből az alkalomból Matuska Alajos tanácsos vezetése alatt álló közbádogidasi és közlelmelési ögyszólatár az intézmény szervezetét, fejlődését és történetét tárgyzóak művet fog kiadni, díszes alakban, képek-

kel. A munka megjelenésekor, a negyedszázados fennállás öröme, ünnepet rendeznek a közbádogid hivatalok alkalmazottai részére.

A margarin fölismerése. Több helyen, köztük Pécsset is, a margarin élvéseze megbetegedéseket okozott. Célrányosnak véljük tehát e helyütt a Hivatalos vásárcsarnok értesítő nyomán a margarin jelenlétét megismerni még akkor is, ha az csak keverve van a valódi vajhoz. Ez az úgynevezett sezamolaj. Más vegyek segítségével csak hozsadalmas és a gyakorlati emberre nézve ismeretlen módon lehet a margarin hozzákeverését megállapítani. Ha valamely vaj gyanus, akkor a vizsgálathoz vett mennyiséghez egy tízedrész sezam-olajat keverünk; ezzel a margarin oly tulajdonságúvá váll, hogy azonnal fölismerhető, ha egy kis sósavat vagy kénsavat csepegtetünk a megvizsgálandó keverékhez. A menyinyben e sav hozzáadása által a keverék jellegzetes vörös színt mutat — margarin van benne; míg a tiszta vaj változatlanul megtartja színt. Házaszanyaink tehát ezental maguk is könnyen meggyőződést szerezhetnek a vaj hamisított, vagy tiszta voltáról, ha otthon egy kis üvegcsében sezam-olajat tartanak és egy kevés kénsavat vagy sósavat. Természetes, hogy az utóbbi két sav tulajdonságait előbb meg kell ismerniök, nehogy gondatlan kezeléseük által bajt okozzanak.

A magyar iparoktatás kiténtése. Nagy becsület érte Magyarország iparoktatását a brüsszeli nemzetközi kiállításon. A zsüri egyhangul megítélte a magyar iparoktatási kiállításnak a legnagyobb díjat, a grand prix, és ami ennél még nagyobb elismerés, a kiállításnak imponáló hatása alatt Stevens osztályfőnököt küldötte Magyarországba iparoktatásunk tanulmányozására, hogy annak mintájára szervezzék Belgiumban is az iparoktatást. A zsüri Sztéryenyi iparoktatási felügyelőt, akinek legtöbb érdeme van a magyar iparoktatásnak elismerésére talált brüsszeli kiállításhiban, a diszkórnyánnal tüntette ki.

A banda. Nálunk úgy mondják, mikor egy esomó ember szövetezik, akár rosszra, akár jóra, hogy bandába állottak. Most az újságok

ezt úgy írják, hogy kartelli csinálnak. Összeállnak a vagyársóok s egymás között egyszésgéet kötnek, hogy jövedelmek szaporítására drágábban adják a vasat. És nincs méntség, a szegény embernek drágábban kell megfizetni a vasat. Ausztriában egy pohár sör 5 krajczár, nálunk, pedig mi termeljük az árpát, a legolcsóbb sör is 7 kr.; mert a mi sörfőzőnk így vannak összeesküdvé. Így vagyunk a cukorral is. A répát potomárért veszik, a cukrot dragáért adják s most még a kormány ezeknek a zsebelő gyárosoknak, nemcsak a mieinknek, hanem az ausztriáknak is, több milliónyi jutalmat akar fizetni azért, ha a külföldiek adják el gyártmányaiukat. És ezt teszik akkor, a mikor itthon a nyomor, pusztulás fenyeget.

Élelmiszer kivételünk. A magyar élelmiszerek igen nagy versenyképességek dacára, a legutóbbi időkig meglehetősen csekély figyelemben részesültek a külföldi fogyasztó piacok részéről. Csak rövid néhány esztendeje, hogy a napi fogyasztásnak e cikkei, a melyek kivált a kisebb gazdaságok részére igen jó mellékjövédelmet képezhetnek, számottevőbb mennyiségben kerülnek kivételre. Kiválképpen nagy föllendítés tapasztalható ebben a tekintetben a baromfiak (eleven és leölt állapotban egyaránt,) főzések és gyümölcsök, leölt vad, vagy stb. árucikkokban. A M. Á. V. igazgatósága, látván ennek a kivételi ágnak nagy fejlődés-képességét — értesüléslünk szerint — jelentékeny szállítási kedvezményeket engedélyezett az élelmiszer kivétel érdekében. E szállítási kedvezmények az összes M. Á. V. állomásokra nézve érvényesek s az esteire ha az élelmiszerek Ausztriába küldetnek, a fuvardíj 15 százalékáig, ha pedig a távolabbi külföldre mennek, 20—25 százalékáig emelkednek. A M. Á. V. igazgatóság, ugy emeli, hogy ily módon 3—5000 waggon élelmiszer lesz exportálható.

Lapkiadó-tulajdonos:

A pécsi ipartestület.

A szerkesztésért felelős:

Ballier Sándor.

HIRDETÉSEK:

Zelms Gyula

Pécs, Vásártér 7 sz.

Szállít téglat, cserepet, oltatlan és oltott meszet hordókban
jutányos napi árak mellett.

Germán Ferenc

asztalos-mester

PÉCSETT,

Apáca-utca 7-ik szám
(Saját házában.)

Elváll minden szakmájába
vágó munkákat, úgymint:

Épület-,
stílszerű butorokat,
templom-,
szálloda- és kávéház-
berendezéseket,
portálok, parketták- és
padlók készítését stb.

Kívánatra rajzokat és terveket is
készít.

LÖWY MIKSA

PÉCS.

Király-utca 15. szám (Hattyu-épület.)

Ajánlom a n. é. közönségnek dúsán ellátott rak-
táramat u. m. divatos ruhakelmét. — Lüster, Termo, Delin
Voil — függöny, szőnyeg, terítő, női felöltöket, valamint
minden e szakmába való cikket.

Heti 1 frt, vagy havi 4 frt lefizetésre.

Ritka kedvező alkalom!

1 vég Kanavász	3.30
1 vég Vászón	3.40
1 vég Chiffon	3.60
Mosó karton	—13
Női ruhaszövet	—14
Csipke függöny	—10
Törülköző kendő	—12
Ágyloritis	—90

Továbbá minden e szakmába vágócikkek
melyen leszállított árban.

GRÜNHUTH KÁLMÁN
PÉCS

Ferencziek-utca PIACSEK-féle házbán.

Telefonosközléti szám 78.

SCHÖNWALD IMRE

órák, ékszergyáros és látszerész.

Főüzlet a „Hattyú” épületben király-főú.

Gyári Főraktár

legszébb pártosi és külföldi ékszerekkel

Úri és női aranyláncok

legszébb és legfinomabb arany- és ezüst-ékek

EZÜST

EVŐKÉSZLETEK ÉS DISZTÁRGYAK
raktáron mind az vásárolhatók

A legjobb minőségű

Berendorf alpacca, china-ezüst lárgyak
gyári raklára

Finom arany karláncok és jeggyűrűk

URI ÉS NŐI GYŰRŰK

„FRANZÜ”

salon-, iroda- és ebresztó-órák
„Párisi” színházi és labóri látszerékek
legnagyobb választékokban**HŐ ÉS LÉGSULYMÉRŐK**

Legjobb arany, ezüst, állari és féltiszlektusok

Szemüvegek és orrcsipelek

legfinomabb legúj jegyzetek és kristályüvegekkel

LEGYÉ OPTIKAI CSZIKÉK

főraktára

Minden e szakmába vevő
járhatók a legjobban és pontosan
kiszájtatnak.

Saját Vésnöki Műterem

a legjobb kör lényeknek megfelelőleg berendezve, ahol mindenemmel vesnöki munkák u. m.

Monogrammok ezimerek és elicheklegutolsóbb ar. és pontos készletükkel mellélt
eszközölletnek.**JAJ DE FÁJ**

a tyukszemem, hamar elfutok

Reisch Jánoscipőszéhez és eszínáltak magamnak egy pár jó cipőt,
mert csak ott lehet jó lábhoz álló és kényelmes cipőt
kapni.

Üzlete Széchenyi-tér 8. sz.

az új lakareképzésztári palotával szemben.

ALAPITTATOTT 1785.

RUEPPRECHT TESTVÉREK

HARANG-, ÉRCZ- ÉS VASÖNTÖDE,

MALOMÉPÍTÉSZET, TŰZOLTÓ-SZEREK-, SZIVATTYU ÉS GÉPGYÁR

PÉCSETT.

Készítetnek :

Harangok.**Vas-harangállványok.**

Vas- és érczöntések

Tűzoltászati gépek.Tűzoltásági segédesszközök és
legényeségi felszerelések.**Kender-tömlők, tömlő-csavarok.****Szivattyúk**

és szivattyu-tervezetek.

Vízvezetékek

és vízvezeteki részlettárgyak.

Fürdő-berendezések és árnyék-
széki részlettárgyak.**Mosó- és faesaró-****gépek.****Pinczészeti gépek és****szervelvények.**

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Kauesuk-tömlők
és kauesuk-árúk.**Ércz-árúk.**

Teljes gőz- és

vizimalom-berendezések

malom-részlettárgyak

Hengerek rovatkozása

és eszólása.

Gőzgépek, gőzkazánok,**Gőzmozdonyok,**cséplő-szekerok, gőzkazán-
szervelvények.**Gazdasági gépek.****Gépesarnok,**

a hol mindennemű gépek jobbra

készletben tartatnak.

Javításra minden e szakmábavágomunkák átvetel-
nek gyorsan és jutányosan ki-
szolgáltatnak.

SCHMITZ SOMA

azelőtt a

„ZENTLER“-féle es. és kir.
szab. udvari**férfi- és gyermekruha raktár****PÉCSETT,**

☞ Király-utca, bazár-épület. ☞

Ajánlja a n. é. közönségnek nagy választékú raktárát kész férfi és gyermekruhákban.

Miatán cégváltozás folytán az átvett darabok visszaküldését mellőzni akarom, azokat mélyen lezállított áronként árusítom el f. évi augusztus hó 1-től 8-ig.
Az új öltönyök, teljesen divatos kelmékből már megérkeztek.**Nincs többé folt!**

Világhírű találmány.

Excelsiora és Aetna!

folteltávolítók eltávolítanak tinta, rozsdát, gyümölcs, zsír és bármilyen foltokat anélkül, hogy a kelmének ártalmára volnának.

Óra egy korona.

Kérem a védjegyre figyelni, mely egy fél emberi testet ábrázol.

Kapható Róth Béla, Alt és Böhms és Kemény Mór uraknál.

Kereskedők kizárólag a feltalálónál, Róth Bélánál Pécsen kaphatják.

Stráicher Lajosvaskereskedő **PÉCSETT**, az arany ekéhez.

(Irgalmasok-utcajában.)

Ajánlja nagy raktárát valódi steyer szál- és abrincsvasban és lemezekben — épület vasalások, —

francia és külföldi szerszámok

asztalos, lakatos, kovács, pintér és bádogosok részére.

Sodronyszegek. Mérlegek,

konyha, bálanc, kosár, decimal-mérlegek, réz- és öntött súlyok, kovács üllök és satuk, angol vellák.

☞ **Konyha felszerelések.** ☞

Kutcsövek. Kerítéshez túske-sodrony.

Réz-, acél- és nickel-neműek.

Vidéki megrendelések pontosan és szolidan eszközöltetnek igen olcsó árak mellett.

Szíves bizalmat kérve, vagyok

kintűnő tisztelttel

Stráicher Lajos,

vaskereskedő.

☞ ☞ ☞ ☞ ☞

Az ezredéves országos kiállításán az állami ezüst éremmel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

☞ ☞ ☞ ☞ ☞

Az ezredéves országos kiállításán az állami ezüst éremmel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

PÉCSI TEJCSARNOK

csemege-sajt-gyára és első magyar pogácsasajt-gyára

☞ ☞ **PÉCSETT** ☞ ☞

ajánlja következő kiváló minőségű különlegességeit:

Pécsi csemege-sajt.
Trappista-sajt.**Impérial-sajt.**
Pikáns sajtocskák.**Pécsi pogácsasajt (kvárgli).**
Kitűnő édes tea-vaj.

☞ Vizontelárusítók részére árlappal kivanatra készséggel szolgálunk. ☞